

PSALM 23 AND ITS THEOLOGICAL VALUE FOR CHRISTIAN WORSHIP. WAYS TO APPREHEND THE BIBLICAL TEXT

PSALMUL 23: VALOAREA TEOLOGICĂ PENTRU ÎNCHINAREA CREȘTINĂ ȘI MODALITĂȚI DE FAMILIARIZARE CU TEXTUL BIBLIC

DANIELA LOGHIN MEISAROS*

ABSTRACT. The focus of this paper is Psalm 23, with its place within history and some important details concerning the critical analysis of its structure and style, in the hope that our efforts would lead to new ways of understanding the message of this text. At the same time, we will approach this psalm against the context of the Old Testament writings, and give some final hints as to its practical uses. Psalm 23 is rather a poem that invites people to put their trust in God, who is indeed their Shepherd and acts on their behalf at all times. The fact that this psalm is so widely used, generated a vast array of interactions with the biblical text, and in the end facilitated a more natural and simple apprehension of the text which we are invited to “hide” in our hearts.

KEY WORDS: Psalm 23, children, worship, theological value, figure of speech

Introducere

Una dintre cele mai renumite cărți ale Bibliei, cartea *Psalmii* sau „Psaltirea“, despre care se știe că înglobează 150 de psalmi, a fost cunoscută de-a lungul istoriei atât printre evreii vorbitori de limbă ebraică, cât și printre cei vorbitori de aramaică sub diferite denumiri, precum „Cântece de laudă“, „Cântece de adorare“ sau „Imnuri“ (Kraus 2005: 11). Psalmii au fost scriși de autori diferiți „de-a lungul unei perioade de aproximativ o mie de ani, începând din vremea lui Moise și până în perioada lui Ezra, circa 1400-400 î.Cr. (MacDonald 2002: 494). Psaltirea evreiască este împărțită în cinci cărți, mărimea lor putând fi stabilită cu exactitate, deoarece fiecare se încheie cu o formulare doxologică (Kraus 2005: 16), astfel: Cartea I: „Binecuvântat să fie Domnul, Dumnezeul lui Israel, din veșnicie în veșnicie. Amin! Amin!“ (Psalmul 41:13); Cartea a II-a: „Binecuvântat să-I fie slăvitul Nume în veci!

* DANIELA LOGHIN MEISAROS este doctorand în teologie la Universitatea „Aurel Vlaicu“ din Arad, România. E-mail: daniela_loghin@yahoo.com.

Slava Lui să umple întreg pământul! Amin! Amin!“ (Psalmul 72:19); Cartea a III-a: „Binecuvântat să fie Domnul în veci! Amin! Amin!“ (Psalmul 89:52); Cartea a IV-a: „Binecuvântat să fie Domnul, Dumnezeul lui Israel, din veșnicie în veșnicie! Tot poporul să zică: Amin! Laudă Domnului!“ (Psalmul 106:48); în cazul celei de-a cincea cărți, cercetătorii au concluzionat că doxologia este reprezentată de întreg Psalmul 150.

În *Comentariul biblic al credinciosului – Vechiul Testament*, MacDonald susține clasificarea Psalmilor după temă, așa cum propune și F. W. Grant, astfel: „Cristos în planul lui Dumnezeu, sursa tuturor binecuvântărilor pentru poporul Său, Israel (Psalmul 1-41); decăderea israeliților, dar și răscumpărarea de care vor avea parte în zilele de pe urmă (Psalmul 42-72); sfințenia lui Dumnezeu în relațiile cu poporul Israel (Psalmul 73-89); primul om, eșuat în urma păcatului și înlocuit cu al Doilea, și lumea întemeiată sub mâna Lui (Psalmul 90-106); concluzia morală privitoare la căile divine, în care Dumnezeu și omul se regăsesc în cele din urmă (Psalmul 107-150)“ (MacDonald 2002: 4952).

Psalmul 23 face parte din prima carte a Psalmilor. Din punct de vedere statistic, este cel mai cunoscut și îndrăgit atât de adulți, cât și de copii, și poate fi considerat „capitolul de aur“ al Vechiului Testament, la fel cum pentru Noul Testament Ioan 3:16 reprezintă versetul de aur. În accepțiunea lui Bruce K. Waltke, „nici un psalm nu a fost mai popularizat decât Psalmul 23. Din moment ce psalmul nu este citat de scriitorii Noului Testament, închinătorii timpurii probabil nu i-au acordat o atât de mare atenție cristologică precum altor psalmi, calificându-l ca imn euharistic“ (Waltke 2010: 416), în timp ce Walford afirmă că este „cel mai iubit, cel mai cântat, cel mai folosit ca rugăciune și cel mai studiat poem din Psaltire“ (Walford 2014: 238).

Locul Psalmului 23 în istorie

Cercetătorii timpurii au avut viziuni diferite asupra Psalmului 23. Se spune că Augustin considera că psalmul este un „imn al martirilor, chiar dacă din scurtele lui notițe nu reiese acest lucru“ (Protero în Walford 2014: 416). Teodor din Cir vedea în Psalmul 23 o profeție despre reînnoirea Israelului, iar alții îl citeau ca pe un text ce sugerează că „Domnul este Conducătorul“, ceea ce a dus la ideea că este un „imn de botez“ (Walford 2014: 416).

Încă de pe vremea lui Gunkel se credea că acesta este un psalm al încrederii. Cei care nu acceptau această interpretare, propun mai mult diferențe de nuanță decât de substanță. Prin urmare, Vogt consideră că avem aici un psalm de recunoaștere/mulțumire. (Craigie 1983: 204)

Această opinie va fi îmbrățișată mai târziu și de John Calvin. Jacques Lefèvre d'Étaples descrie Psalmul 23 ca „psalm care face referire la Cristos Domnul.

Prin Duhul, profetul vorbește în persoana Bisericii, a oamenilor credincioși și a Celui ales“ (Waltke 2010: 422). Opinia lui este susținută de Martin Luther, care spunea că sufletul moare dacă luăm scrierile biblice în sens literal: „Fiecare profeție și fiecare profet trebuie înțeles ca făcând referire la Cristos Domnul, exceptând cazurile în care este clar din exprimarea simplă că se vorbește despre altcineva“ (Waltke 2010: 425). După un studiu aprofundat și îndelungat al Psalmilor, Luther își expune viziunea asupra Psalmului 23: Dumnezeu este Păstorul credincios și lucrător, iar aceasta este „tema majoră a experiențelor creștine ale lui Luther“ (Waltke 2010: 426).

Datarea și analiza Psalmului 23

Pentru a stabili o perioadă cât mai exactă a scrierii Psalmului 23, cercetătorii au analizat subtitlul lui, „Un psalm al lui David“, documentele în care apare citat și tema abordată, și totuși nu au putut stabili cu exactitate perioada în care a fost scris, fiindcă nu există referințe clare. Perspectiva tradițională îi atribuie psalmul lui David și încă nu s-au identificat motive pentru respingerea acestei ipoteze. Delitzsch sugerează că psalmul a fost scris în timpul rebeliunii lui Absalom, când David era în pustiu, și se bazează pe similarități cu Psalmul 3, despre care se spune că datează din perioadă respectivă (Ross 2011: 555). În accepțiunea lui Lundbom, psalmul a fost compus în pustietate, iar Calvin susține ideea că a fost cântat pentru prima dată de David, ceea ce ne face să presupunem că el l-a și scris. Kitchener grupează psalmii pe perioade de timp și include Psalmul 23 printre psalmii monarhici de la David până la exilul babilonian, iar Heinrich încadrează psalmul printre cântecele compuse între divizarea imperiului davidic și până la sfârșitul lui, în secolul al VIII-lea (Ross 2011: 555).

Până în secolul nostru, *Psaltirea* nu s-a bucurat de frumusețea pe care o dă analiza literară, cea mai veche metodă critică aplicată textului biblic. Totuși, teologii s-au aplecat asupra figurilor de stil, dovadă datele care consemnează utilizarea acestui tip de analiză mult mai devreme chiar (Tatu 2008: 203). Psalmul 23 este un poem compus din șase strofe. Noua Traducere în limba română a Bibliei propune următoarea versificație: primele două strofe sunt compuse din câte două versuri, a treia strofă din trei versuri, iar ultimele trei strofe din câte patru versuri. O abordare aparte a formei psalmului îi aparține lui Kraus (2005: 304), care afirmă: „Condiția textului este excelentă. Ritmul prezintă o imagine clară. Ritmul 3+2 este determinant“ în majoritatea versurilor, „exceptând începutul, versurile 1b/2a, care au ritmul 3+3, și concluzia primei părți din strofă 4, cu încheierea în ritm de 2+2+2“ (Kraus 2005: 304). Versurile 1b/2a, la care face referire Kraus, sunt: „nu voi duce lipsă de nimic/ pe pășuni verzi“. Köhler susține că Psalmul 23 este un imn continuu, uniform, în care apare o singură imagine: a păstorului. Totuși, de-a lungul timpului s-au format două teorii majore, care împart psalmul în

două, respectiv trei secțiuni. Cei mai mulți comentatori se concentrează asupra schimbării metaforei de la Domnul ca păstor (v. 1-4) la Domnul ca gazdă a sărbătorii (v. 5-6), ceea ce duce la înțelegerea structurii după următoarea imagine: Domnul ca Păstor (v. 1-4) și Domnul ca Gazdă (v. 5-6) (Walford 2014: 239).

Schimbarea de persoană din versetele 4c și 5, de la persoana întâi singular folosită până în acest punct, la persoana a doua singular, și utilizarea pronumelui personal „Tu“ când se face referire la divinitate, i-a determinat pe mulți să atribuie psalmului o structură formată din trei părți. Limburg afirmă că expresia „Tu ești cu mine“ din versetul 4 este „centrul psalmului“ (Walford 2014: 239). În consecință, structura din acest punct de vedere arată în felul următor: discurs despre Domnul (v. 1-4b), discurs adresat Domnului (v. 4c-5), discurs despre Domnul (v. 6), împărțire denumită de Gerald H. Wilson structură de tip sandwich (Wilson 2002: 431).

Chiasm în Psalmul 23

Prin diagramele care urmează ne propunem să prezentăm structura chiasmatică a Psalmului 23.

I. Textul Psalmului 23 ca un chiasm:

A	23:1	DOMNUL este Păstorul meu: nu voi duce lipsă de nimic.		
	23:2	El mă face să mă întind pe pășuni verzi. El mă conduce la ape odihnitoare.		
B	23:3	Îmi înviorează sufletul și mă călăuzește pe cărări drepte, datorită Numelui Său.	a	Chiar dacă ar fi să umblu prin valea umbrei morții,
	C	23:4	b	nu mă tem de rău, căci Tu ești cu mine.
			a'	Toiagul și nuiaua Ta mă mângâie.
B'	23:5	Tu-mi întinzi masa în fața dușmanilor mei, îmi ungi capul cu untdelemn și cupa mea este atât de plină.		
A'	23:6	Într-adevăr, bunătatea și îndurarea mă vor însoți în toate zilele vieții mele și voi locui în Casa DOMNULUI cât vor dăinui zilele!		

II. Temele Psalmului 23 ca un chiasm:

A	Asigurare completă (v. 1-2)			
B	Scopul restaurării (v. 3)			
			a	Nevoia noastră de salvare
	C	(v. 4)	b	Cum să aștepti salvarea
		Nu este nevoie de frică:	a'	Abilitatea Lui de a salva
B'	Scopul reînnoirii (v. 5)			
A'	Asigurare continuă (Creighton 2003: 70-71)			

După cum reiese din cele două diagrame, Psalmul 23 are chiasm în chiasm, modelul chiastic fiind A-B-C-B'-A', cu versetul 4 ca secțiune centrală, în timp ce sub-chiasmul din versetul 4 are modelul a-b-a'.

Stratul exterior al versetelor corespondente este alcătuit din clusterul versetelor 1-2, în paralel cu versetul 6, iar stratul interior al corespondenței juxtapune versetul 3 versetului 5. În cele din urmă, accentul se pune pe versetul 4, unde psalmistul proclamă neînfricat că, datorită luminii prezenței lui Dumnezeu în viața lui, nu se teme de nimic, chiar dacă ar fi să umble „prin valea umbrei morții“, pentru că Dumnezeu are putere de salvare.

Din punctul de vedere al lui John Goldingay, „linia de demarcație a psalmului este mai puțin clară decât de obicei, în parte fiindcă psalmul nu are paralelism convențional, iar ritmul este foarte neregulat“ (2006: 345). Goldingay propune însă o structură de tip *abb'a'* și ne asigură că această structură este completă dacă analizăm modul retoric în care vorbește psalmistul despre și lui YHWH (Goldingay 2006:345).

Fig. nr. 1 – Structura propusă de Goldingay

<i>v. 1-3</i>	a	aprovizionare constantă/păstorire	YHWH este păstorul meu (pers. a
<i>v. 4</i>	b	protecție/păstorire	III-a)
<i>v. 5a,</i>	b'	protecție/ospitalitate	Tu ești Păstorul meu (pers. a II-a)
<i>6a</i>	a'	aprovizionare constantă/ospitalitate	Tu ești gazda mea (pers. a II-a)
<i>v. 5b,</i>			YHWH este gazda mea (pers. a III-
<i>6b</i>			a)

Modul retoric de a face referire la YHWH atât la persoana a treia, cât și la persoana a doua scoate în evidență importanța lui YHWH în viața credinciosului și i se dă atenție deosebită în psalm.

Figuri artistice în Psalmul 23

Discursul liric al Psalmului 23 este organizat pe două planuri: unul exterior, al naturii („pășuni verzi“, „ape odihnitoare“, „cărări drepte“) și celălalt interior, al încrederii depline în Dumnezeu, al fericirii și împlinirii sufletești („mă face“, „mă conduce“, „îmi înviorează sufletul“, „mă călăuzește“ etc.).

Psalmul începe cu o declarație credibilă: Domnul este păstorul meu, metaforă regală a păstorului, intens folosită în vechime atât în Israel, cât și în întregul Orient apropiat. Regii erau zugrăviți ca păstori (vezi 1 Împărați 22:17; Ieremia 23:1-4; Ezechiel 34:1-10). În consecință, descrierea lui Dumnezeu ca păstor este, de fapt, descrierea lui Dumnezeu ca figură regală (Walford 2014: 240). Metafora păstorului și a oilor reprezintă conotativ relația lui Dumnezeu cu poporul evreu, iar mai apoi cu creștinii. Tabloul zugrăvit aici este al Păstorului ce-și conduce turma la „pășuni verzi“ și la „ape odihnitoare“, oferindu-i protecție, belșug, „bunătate și îndurare“. Psalmul se încheie cu o stare sufletească de bucurie și pace, deoarece psalmistul este asigurat ca oaspete în „Casa Domnului cât vor dăinui zilele“.

La nivel stilistic, mesajul poetic este susținut de diverse procedee artistice. Interferența om-divinitate este redată de personificarea păstorului, care

sugerează modul în care Dumnezeu interacționează cu aleșii Lui, cunoscându-i pe fiecare individual, îngrijindu-se de nevoile lor și determinându-l astfel pe psalmist să afirme: „nu voi duce lipsă de nimic“. Epitetul metaforic cromatic „pășuni verzi“ și epitetul „ape odihnitore“ simbolizează sursa de hrană și de confort asigurate de Păstor, care înțelege nevoile turmei. Metafora „valea umbrei morții“ sugerează momentul în care psalmistul, respectiv creștinul, va fi pus să înfrunte moartea. Și în astfel de împrejurări, el își păstrează calmul („nu mă tem“), având certitudinea că Domnul este cu el. Imaginile artistice predominante sunt vizuale: „pășuni verzi“, „cărări drepte“, „valea umbrei morții“.

La nivel lexical se remarcă prezența unor termeni din limbajul uzual al păstorilor: „păstor“, „pășuni“, „toiag“. Din punct de vedere morfologic, majoritatea verbelor sunt la timpul prezent: „face“, „conduce“, „nu mă tem“, „mângâie“ etc. Prezentul liric exprimă intensitatea trăirii într-o durată concentrată, valorizând clipa de față. În al patrulea verset apar verbele „ar fi“ la condițional-optativ și „a umbla“ la conjunctiv, ceea ce exprimă potențialitatea unei acțiuni realizabile, adică confruntarea psalmistului cu moartea. Verbele la timpul viitor: „nu voi duce“, „vor însoți“, „voi locui“, au funcție expresivă convenționalizată și ca punct de referință prezentul enunțării, pe care îl prelungește într-o durată infinită.

Lirismul subiectiv este redat de mărcile lexico-gramaticale subiective: forme verbale la persoana I („nu voi duce“, „nu mă tem“, „voi locui“), forme pronominale și adjectivale la persoana I („meu“, „mă“, „mei“, „mea“). Discursul dialogat cu caracter gnomic apare începând cu strofa a patra, când pronumele personal la persoana a III-a, „El“, se schimbă la persoana a II-a, „Tu“, „Ta“.

Spre finalul psalmului se face trecerea la a doua metaforă subînțeleasă, bazată pe analogia dintre Dumnezeu și gazdă. O gazdă bună se asigură că oaspeții au parte de cele mai bune condiții și de cea mai bună hrană. În ambele cazuri, rolurile de păstor sau de gazdă sunt similare, având ca responsabilități îngrijirea celorlalți, păstrarea lor în siguranță și asigurarea liniștii lor interioare. Având certitudinea că este condus de un Păstor bun și adăpostit de o gazdă îndurătoare, psalmistul își afirmă cu tărie dorința de a locui în „Casa Domnului cât vor dăinui zilele“.

Psalmul 23 și scrierile vechi-testamentare

S-au descoperit elemente de legătură între Psalmul 23 și ieșirea poporului Israel din Egipt. Psalmul schițează o paralelă între experiența istorică a lui YHWH care păstorește poporul Israel prin pustie către viitoarea casă din Sion și experiența ritualică a lui YHWH care păstorește pelerinii către casa Lui din Sion. În acest caz, bogăția psalmului sporește, pentru că vedem experimentarea individuală a lui YHWH ca parte a unui întreg. De

asemenea, expresia „vrăjmașii mei“ ar însemna cei ce au luptat și vor lupta împotriva poporului lui Dumnezeu în timp ce caută să se închine lui YHWH în templul Său (Broyles 1999: 125).

În figura de mai jos vom prezenta legătura dintre acest psalm și restul cărților din Vechiul Testament din punctul de vedere al lui Mays și Broyles, având la bază cercetarea lui Craigie din *Psalms 1-50* (1983).

Fig. nr. 2 – Legătura Psalmului 23 cu cărțile Vechiului Testament

Psalmul 23	Referințe biblice din Vechiul Testament	
	James L. Mays (Mays 1994: 118)	Craig C. Broyles (Broyles 1999: 124-125)
„Domnul este <i>Păstorul</i> meu“ (v. 1)	-	Psalmul 80: Dumnezeu este numit „ <i>Păstorul lui Israel</i> “ (v. 1) într-un psalm care face referire la exod-pustie-cucerire. (v. 8-11)
„ <i>nu voi duce lipsă de nimic</i> “ (v. 1)	Deuteronomul 2:7 Timp de 40 de ani în pustie, Israel <i>nu a dus lipsă de nimic</i> . Această declarație specifică este generalizată în Psalmul 34:10: „cei ce-L caută pe Domnul <i>nu duc lipsă</i> de niciun bine.“	Deuteronomul 2:7 „Domnul Dumnezeul Tău este cu tine și <i>nu-ai dus lipsă de nimic</i> .“
„El mă face să mă întind pe <i>pășuni</i> verzi“ (v. 2), „mă <i>călăuzește</i> pe cărări drepte“ (v. 3)	Exodul 15:13 Acest verset îl descrie pe Domnul conducând poporul ca pe o turmă către pășuni sfinte. Psalmii 5:8, 27:11, 77:20	Exodul 15:13 Israel cântă la Marea Roșie: „Tu ai <i>călăuzit</i> ... prin puterea Ta <i>îl îndrepti</i> spre locașul sfințeniei Tale.“
„El mă conduce la ape <i>odihnitoare</i> “ (v. 2)	-	Numeri 10:33 Pe parcursul călătoriei prin pustie, „chivotul legământului Domnului a pornit înaintea lor... ca să le caute un <i>loc de odihnă</i> .“
„și mă <i>călăuzește</i> pe cărări drepte, <i>datorită Numelui Său</i> .“ (v. 3)	-	Psalmul 106:8 La Marea Roșie, Domnul „i-a scăpat <i>din pricina Numelui Lui</i> .“
„Chiar dacă ar fi să umblu prin <i>valea umbrei morții</i> , nu mă tem de rău“ (v. 4)	-	Ieremia 2:6 Pustia prin care Domnul l-a condus pe Israel după ieșirea din Egipt este descrisă ca „pământ unde domnesc seceta și <i>umbra morții</i> “.

„căci Tu ești cu mine.“ (v. 4)	Genesa 15:1, 26:24, Deuteronomul 20:1, 31:8, Isaia 41:10, 13, 43:5 Cuvântul de salvare spus celor aflați în pericol și dat ca răspuns este: „Nu te teme, Eu sunt cu tine!“ Psalmul 118:6 Cei salvați cântă: „ <i>Domnul este de partea mea, nu mă tem de nimic</i> “. Într-adevăr, „păstorul“ ar putea fi o metaforă a realității, „Eu sunt cu tine“	Deuteronomul 2:7 „ <i>Domnul Dumnezeuul Tău este cu tine.</i> “
„Tu-mi întinzi masa în fața dușmanilor mei.“ (v. 5)	Psalmii 22:22-26, 116:13 Aceasta este o imagine ținând de sărbătoarea ce făcea parte din ritualurile de mulțumire. Psalmul 78:19 În pustie, Dumnezeu „a pus o masă“ pentru Israel	Psalmul 78:19 După plecarea lor din Egipt, „au vorbit împotriva lui Dumnezeu și au zis: Oare va putea Dumnezeu să pună o masă în pustie?“
„Într-adevăr, <i>bunătatea și îndurarea</i> mă vor însoți în <i>toate zilele vieții mele și voi locui în Casa DOMNULUI.</i> “ (v. 6)	„Bunătatea“ = beneficiul binecuvântării „Îndurarea“ = baza eliberării „Voi locui în Casa Domnului“ continuă ca ilustrare a protecției constante. Psalmii 27:4-5, 52:8, 61:4, 63:2-4.	-

Aplicații practice vizând funcția Psalmului 23

Familiarizarea cu psalmul în cadrul comunității locale

De-a lungul istoriei, Psalmul 23 a fost unul dintre cei mai folosiți psalmi în mai toate părțile slujbelor divine sau liturghiei. Se poate spune că a fost o importantă sursă de inspirație pentru poeții și compozitorii creștini, indiferent de confesiune religioasă, proveniență sau profunzimea relației lor cu Dumnezeu. S-au scris poezii, cântece și rugăciuni care au preluat tema psalmului fie integral, fie parțial, adaptat stilului de închinare corespunzător fiecărui cult sau biserici creștine.

Abordând „secțiunile principale ale unui serviciu de închinare din perspectiva prezenței Psalmilor“, Tatu (1998: 61) face o centralizare a psalmilor folosiți în secolul XIX-XX în cântare, poezie, rugăciune, studii. Astfel, Psalmul 23 este printre cei mai folosiți psalmi, iar la secțiunea de cântări corale, tema psalmului este o sursă de inspirație pentru cinci cântări de acest gen, cuprinse în două mari culegeri de imnuri creștine. Versetele psalmului sunt folosite ca versete de încurajare și îmbărbătare în lucrarea *Tezaurul promisiunilor lui Dumnezeu* de C. H. Spurgeon, editată în format de buzunar. Psalmul 23 apare și în revista cultului baptist *Îndrumătorul creștin*, articolul „Nu voi duce lipsă“ din rubrica dedicată textelor de predică. În anul

1998, printre psalmii supuși studiului în bisericile baptiste se regăsește și Psalmul 23, sub titlul *Să ai un păstor* (Tatu 1998: 71).

De la apariția studiului lui Tatu și până în prezent, numărul cântărilor creștine, al poeziilor, studiilor, articolelor având ca sursă de inspirație Psalmul 23 a crescut considerabil. James L. Mays subliniază că Psalmul 23 a fost folosit cu regularitate în liturghii la serviciile funerare, care, din perspectiva lui, este cadrul adecvat pentru utilizarea psalmului, pentru că oferă congregației cuvintele de încredere pe care le pot folosi în fața unui dușman încă nerăpus (1 Corinteni 15:26). De asemenea, recitarea psalmului este o acțiune care pregătește comunitatea pentru imaginea escatologică ce oglindește imaginea Mielului devenit rege și păstor, conducătorul celor răscumpărați la ape de odihnă. Sensul absolut al expresiei *Nu voi duce lipsă de nimic* este astfel complet îndeplinit (Mays 1994: 119).

Chiar dacă Psalmul 23 este folosit cu precădere la serviciile religioase de înmormântare, conține învățătură bogată potrivită și pentru alte acte de cult, cum ar fi: oficierea cununii religioase, serviciul de binecuvântare a nou-născuților, ordinarea în slujire etc. Goldingay afirmă despre acest psalm că este mai degrabă un poem despre viață, care pune activități zilnice precum faptul de a mânca, a bea și a căuta adăpost într-o perspectivă centrată asupra lui Dumnezeu. Viața unui membru al poporului lui Dumnezeu este trăită între bucuria prezenței nelimitate a lui Dumnezeu și cele două aspecte ale vieții noastre precare (Goldingay 2006: 353-354), anume: incertitudinea zilei de mâine în ce privește hrana și apa, respectiv ostilitatea oamenilor. Psalmul invită credincioșii să se încreadă deplin în Dumnezeu, care promite că se îngrijește de toate nevoile lor.

Familiarizarea cu Psalmul 23 la Școala duminicală

Deși inițial Școala duminicală a fost gândită inclusiv pentru adulți, cu timpul s-a transformat într-un program de educare a copiilor, organizat în cadrul bisericii, cu frecvență săptămânală și desfășurat pe tot parcursul unui an școlar din mediul laic, inclusiv în vacanțele școlare. Programul este destinat copiilor și are loc în paralel cu programul destinat adulților, este organizat în special duminica într-un spațiu special prevăzut și durează între două și trei ore, în funcție de vârsta copiilor și de timpul alocat programului pentru adulți. Ca să funcționeze corect și să fie eficient, orice program de Școală duminicală ar trebui să aibă la bază o planificare anuală, dar și una pentru toată perioada în care copiii vor fi în Școala duminicală (3 ani) și după (14-15 ani). Ea va trata teme diferite și copilul va putea parcurge întreaga Biblie. Printre temele propuse spre studiu în planificare se regăsesc, de obicei, și următoarele: *Domnul Isus este Păstorul cel bun; viața lui David*, iar versetele propuse spre învățare sunt din Psalmul 23, psalm scurt și ușor de memorat. Nu se memorează tot psalmul odată, ci câte un verset la fiecare întâlnire.

Întâlnirile prevăd o secțiune dedicată memorării Scripturii, în care învățătorul ajută copiii atât să învețe versete într-un mod atractiv și rapid, cât și să aplice învățătura la viața lor.

În prezent există un repertoriu bogat de cântări și poezii pentru copii care au ca punct de plecare Psalmul 23, ceea ce este un avantaj pentru învățătorii de la Școala duminicală, care au de unde să selecteze cântări pentru fiecare categorie de vârstă. Pentru o mai bună înțelegere și pentru susținerea ideii de mai sus, în cele ce urmează vom prezenta o planificare pentru tema *Viața lui David* propusă de Asociația Misionară pentru Educarea Copiilor (Hershey 2013: 6).

Fig. nr. 3 – Viața lui David pe înțelesul copiilor

Nr. crt.	Lecție	Adevăr central	Aplicație	Verset	Cântare
1	Israel alege un împărat 1 Samuel 8-10	Căile lui Dumnezeu sunt mai bune decât căile omului	CN: Întoarce-te de pe calea ta păcătoasă pe calea lui Dumnezeu. CM: Trebuie să trăiești întotdeauna cum îți place lui Dumnezeu.	„Domnul este Păstorul meu, nu voi duce lipsă de nimic.“ Psalmul 23:1	Azi Domnul este Păstorul meu (Psalmul 23) Strofa 1
2	Neascultarea lui Saul 1 Samuel 12-15	Dumnezeu va pedepsi păcatul	CN: Dacă continui să trăiești în păcat, aceasta te va duce la pedeapsa veșnică. CM: Mulțumește-I Domnului Isus că a luat asupra Lui pedeapsa pe care o meritai tu.	„El mă paște în pășuni verzi și mă duce la apă de odihnă.“ Psalmul 23:2	Azi Domnul este Păstorul meu (Psalmul 23) Strofa 2
3	Dumnezeu alege un împărat 1 Samuel 16	Dumnezeu îți cunoaște inima și vede ce este în ea	CN: Dumnezeu vede că inima ta este păcătoasă. Ai nevoie ca Dumnezeu să îți schimbe viața și să îți dea o inimă nouă. CM: Dumnezeu poate transforma în ceva bun fiecare situație grea din viața ta.	„Îmi înviorează sufletul și mă povățuiește pe cărări drepte, din pricina Numelui Său.“ Psalmul 23:3	Azi Domnul este Păstorul meu (Psalmul 23) Strofa 3
4	David și Goliat	Fii ca David, încrede-te în	CN: Singura cale de a fi mântuit de păcate este să	„Chiar dacă ar fi să umblu prin valea	În luptă ca David să fii ne-nfricat

	1 Samuel 17:1-54	Dumnezeul cel viu!	crezi în Fiul lui Dumnezeu, Domnul Isus Cristos. CM: Bazează-te pe Dumnezeu, ca El să-ți dea curaj să faci ce este drept.	umbrei morții, nu mă tem de nici un rău, căci Tu ești cu mine. Toiagul și nuiaua Ta mă mângâie.“ Psalmul 23:4	sau * Domnul e Păstorul meu
5	Un prieten și un dușman 1 Samuel 18:1-16; 19:1-10; 20	Dumnezeu le poruncește copiilor Săi să se iubească unii pe alții	CN: Trebuie să-l iubești pe fiecare creștin. * CM: Trebuie să- i iubești chiar și pe cei ce-ți fac rău.	„Tu îmi întinzi masa în fața potrivnicilor mei; îmi ungi capul cu untdelemn și paharul meu este plin de dă peste el.“ Psalmul 23:5	Să vă iubiți unii pe alții Strofa 1 sau * Domnul e Păstorul meu cel bun
6	David își cruță dușmanul 1 Samuel 21:1-22:2, 17-9; 23:1- 24:22; 26:1- 25	Dumnezeu le poruncește copiilor Săi să arate îndurare față de alții!	CN: Tu nu poți asculta de această poruncă dacă nu înțelegi îndurarea lui Dumnezeu față de tine. CM: Trebuie să-i ierți pe cei care te urăsc sau te rănesc.	„Da, fericirea și îndurarea mă vor însoți în toate zilele vieții mele, și voi locui în Casa Domnului până la sfârșitul zilelor mele.“ Psalmul 23:6	Să vă iubiți unii pe alții Strofa 2 sau * Domnul este al meu Păstor

* Sugestii aduse planificării propuse; CN – copilul nemântuit; CM – copilul mântuit

Concluzii

Mesajul Psalmului 23 este un ghid instructiv pentru liderii spirituali ai bisericii, transmițând ideea că slujirea lor trebuie să cuprindă mai multe elemente importante, precum „învățarea Cuvântului, restaurarea spirituală a oamenilor, conducerea înspre dreptate, apărarea turmei de pericolul fizic și spiritual și asigurarea tuturor nevoilor, atât fizice, cât și spirituale al celor ce le-au fost încredințați“ (Ross 2011: 572). Calitatea de păstori ai turmei este atribuită de Cristos, văzut ca Păstor suprem al bisericii, după cum se ilustrat și prin restaurarea lui Petru, căruia i se dau indicații necesare pentru hrănirea și îngrijirea turmei (Ioan 21:15-19). Păstoriei umani care-L iubesc pe Cristos și turma Lui, se bucură de ajutorul administrat de Duhul Sfânt și de echiparea dată de El pentru „lucrarea de slujire“ (Efeseni 4:3-13), slujire descrisă de apostoli în nenumărate texte, precum Fapte 20:28-29 și 1 Petru 5:3-4 (Bruce 2010: 445).

Totodată, Psalmul 23 este „hrană spirituală“ pentru creștin din pruncie și până la bătrânețe, dar și un îndrumător, respectiv o încurajare pentru toți cei ce aleg să slujească pe Dumnezeu cu credincioșie. Textul lui oferă un spectru larg de modalități care duc la familiarizarea cu psalmul. După cum spunea Luther, Psalmul 23 este un poem care invită oamenii să se încreadă în Dumnezeu ca Păstor al lor, singurul mod de a descoperi că Dumnezeu acționează în favoarea lor în toate circumstanțele vieții.

Bibliografie

- Biblia, Noua Traducere în limba română (NTR)* (2015) Ediția a treia. Belfast: Biblica Europa.
- Broyles CC (1999) *New International Biblical Commentary. Psalms*. Peabody, MA: Hendrikson.
- Craigie CP (1983) *Word Biblical Commentary. Psalms 1-50*. Waco, TX: Word Books.
- DeClaissé-Walford N, Jacobson AR, Tanner BL (2014) *The Book of Psalms. The New International Commentary on the Old Testament*. Grand Rapids, MI: Eerdmans.
- Goldingay J (2006) *Psalms. Volume 1, Psalms 1-41*. Grand Rapids, MI: Baker.
- Hershey K (2013) *David, un om după inima lui Dumnezeu*, volumul 1. Sibiu: Child Evangelism Fellowship.
- Kraus H-J (2005) *Psalms 1-59. A continental Commentary*. Minneapolis, MN: Fortress.
- MacDonald W (2002) *Comentariul biblic al credinciosului – Vechiul Testament*. Oradea: Lampadarul de Aur.
- Marlowe WC (2003) No Fear! Psalm 23 as a Careful, Conceptual Chiasm. *The Asbury Theological Journal* 2(1): 57-58.
- Mays LJ (1994) *Psalms, Interpretation. A Bible Commentary for Teaching and Preaching*. Louisville, KY: John Knox Press.
- Ross PA (2011) *A Commentary on the Psalms*. Grand Rapids, MI: Kregel.
- Tatu S (2008) *May My Teaching Drop Like the Rain. Essays on the Hebrew Bible*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință.
- _____ (1998) *Uzanța Psaltirii în cultul Bisericii Ortodoxe Române și al Bisericii Creștine Baptiste din România în perioada secolelor XIX-XX*. Disertație de masterat în teologie susținută la Universitatea din Oradea.
- Waltke KB, Huston MJ, Moore E (2010) *The Psalms as Christian Worship. A Historical Commentary*. Grand Rapids, MI: Eerdmans.
- Wilson, H. Gerald. 2002. *The NIV Application Commentary. Psalms*, volume 1. Grand Rapids, MI: Zondervan.

Surse Internet

<https://www.bible.com/ro/bible/126/PSA.23.NTR>. Accesat în 17.01.2022.